హరిప్రసాద్ జీవితంలో మూడు దశాబ్దాలు గడిచి పోయాయి.

ఆయనకింకా పెళ్ళికాలేదు!

ఇప్పటి దాకా తన వివాహం గురించి ఆలోచించ లేదనుకుంటేనూ, పెళ్ళి సంబంధాలకు ప్రయత్నం చేయలేదని ఎవరైనా భావిస్తే అది పొరపాటే. యధాశక్తి తమ ఆర్థిక పరిస్థితుల్ని వివరించి, తమ తమ కుమార్తెలను కట్టుకోమని హరిప్రసాద్ చుట్టూ చాలామంది తిరిగారు.

హరిప్రసాద్ తండ్రికి 'ఇమ్మూవబుల్' ప్రాపర్టీ అంటేనూ, హరిప్రసాద్‌కు 'మూవబుల్' అంటేనూ ఇష్టం. అందుకే చాలా సంబంధాలు కుదరలేదు. ఆఖరకు హరిప్రసాదరావు తండ్రో నిశ్చయాని కొచ్చాడు.

"ఆడ్ని పెంచటానికి, చదివించటానికి ఇంత ఖర్చయింది కాబట్టి, ఇంకా. పైకి రావలసిన పిల్లలున్నారు గనుక ఖర్చులపేరుతో ఇంతని ఇస్తే, ఆ తర్వాతాడిష్టం'' అనేశాడు.

అప్పుడు హరిప్రసాద్ తనకు రాబోయే భార్యను ఎన్నిక చేసుకోవటానికి కొన్ని గైడ్‌లైన్స్ పెట్టు కున్నాడు. అవి ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

* 'వధువు' తన తల్లితండ్రులకు ఏకైక సంతానం అయి ఉండవలెను. మరో అమ్మాయి ఉన్నా సాధ్యమయినంతవరకు 'మరిది' అనబడే వ్యక్తి ఉండరాదు.

* 'వధువు' గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తిచేసి ఉండ వలెను. గవర్నమెంటు ఉద్యోగం అయితే మంచిది. బ్యాంక్ ఉద్యోగానికి ప్రిఫరెన్స్. ఆమె తన నెల జీతముతో సంసారము గడుపుకొనవలెను. భర్త జీతము గురించి ప్రశ్నించరాదు.

* కట్నంగా ఇచ్చు డబ్బు 'క్యాష్' రూపంలో ఉండవలెను. ముఖ్యంగా వధువు తల్లితండ్రులు విశాల దృకృధం కలిగి ఉండవలెను. 'క్యాష్' తమ పిల్ల పేర బ్యాంకులో డిపాజిట్ చేయగలమని గాని, ప్లాట్స్ కొనివేస్తామనిగాని వత్తిడి చేయ రాదు. ఈ ధనముకు చెంది సర్వ హక్కులూ కేవలం తనకే చెంది ఉండును. ఉండాలి.

* బ్యాంక్ ఉద్యోగము చెయ్యు వధువయితే, సుదీర్ఘ భవిష్యత్ దృష్ట్యా, ఆమె నెలకు వెయ్యి తెచ్చినా, బోనస్ మరియు ఇతర అలవెన్స్‌లు కలిపి సంవత్సరాదాయం 15,000 పైబడి ఉండును కాబట్టి కట్నకానుకల విషయంలో అంతగా పట్టింపు లుండరాదు.

* పైన పేర్కొనబడిన 'వధువు' దొరకని ఎడల, మంచి ఆస్తికి వారసురాలూ, అమాయకత్వం, అజ్ఞానం మూర్తీభవించిన గ్రామీణ యువతి, సదా భగవంతుడిని పూజిస్తూ, భర్తను దైవంలా భావిస్తూ, కొలుస్తూ అతగాడేం చేసినా భరిస్తూ, గౌరవిస్తూ, వేళకు వండిపెట్టి, తిని, పాల, వడ్ల లెక్కలు చూసుకుంటూ జీవితాన్ని కొనసాగించ గలిగిన స్త్రీయే కావలయును.

అలాంటి సూత్రాలు రూపొందించుకున్నాక కూడా వెంటనే సంబంధాలేం కుదరలేదు. ఎక్కడో చోట తన సూత్రాలతో విభేదించే సంబంధాలే వస్తున్నాయి.

"అబ్బాయి....నీ పెళ్ళి నా కళ్ళతో చూస్తా నంటావా'' అంటుంది అమ్మ.

"నువ్విలాగే ఉంటానంటే నాకేం బాధలేదు గాని, నువ్వు కోరుకున్న అమ్మాయి రావటం ఈ

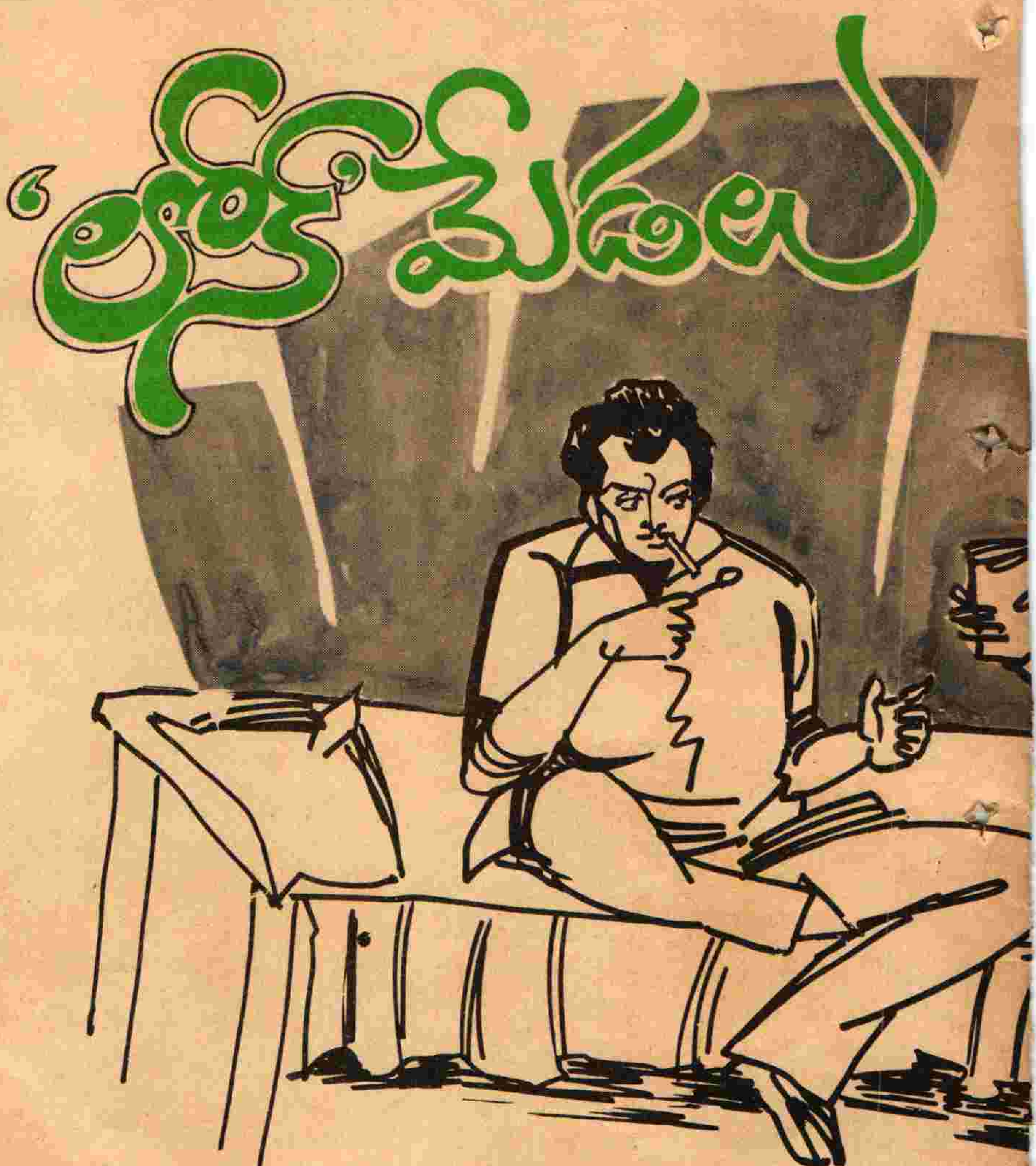

— సంధ్యా లక్ష్మణ్

జన్మలో జరగదు'' తండ్రి హెచ్చరిక.

''చదువుకున్న, ఉద్యోగం చేస్తున్న అమ్మాయి కావాలంటున్నావ్. బాగా ఆలోచించుకో వాళ్ళు అందరిలా అణిగిమణిగి పడుంటానికి సిద్ధంగా ఉండరు. ఉద్యోగినుల భర్తల సమస్యలు పేపర్లలో చదవటం లేదా'' మిత్రుల సూచనలు.

ఇవన్నీ ఆలోచించాక తిరిగి హరిప్రసాద్ ఓ నిర్ణయానికొచ్చాడు.

'తన సూత్రాల్లో కొన్ని మార్పులు అవసరం' 'ఉద్యోగం చేసే భార్య విషయంలో ఆమె వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించటానికి కొంత మేరకు సిద్ధం కావాలి.'

అలా నిర్ణయించుకున్నాక ఉద్యోగం చేస్తున్న 'వధువు'ల కోసం వేట సాగించాడు. తొందరలోనే బ్యాంకులో ఉద్యోగం చేస్తున్న ఓ అమ్మాయి హరిప్రసాద్ దృష్టికి వచ్చింది.

''ఖర్చులకు పదివేలిస్తారు. రొక్కం ఏభై వేలిస్తారు. నీకిష్టమేనా'' అనడిగారు మధ్యవర్తులు.

వెంటనే ప్రసాద్ విషయాలన్నింటిని ఓ కాగితం మీద రాసుకొన్నాడు.

వరుడు : హరిప్రసాద్
చదువు : గ్రాడ్యుయేషన్
వయస్సు : 30 నిండు సంవత్సరాలు (అనవసరం అయినా)
ఉద్యోగం : క్లర్కు
జీతం : 800 రూ॥ (కటింగులు పోను)
వెనక ఉన్నవి : అనవసరం
ప్రస్తుత డిమాండ్ : లక్ష రూపాయలు (పొలాల, ప్లాటుల రూపంలో) బంగారం అదనం

వధువు : ×
చదువు : గ్రాడ్యుయేషన్
వయస్సు : ఫర్వాలేదు (ఎంతయినా)
ఉద్యోగం : క్లర్కు (బ్యాంక్‌లో)
జీతం : బహుశా 'వెయ్యి'
బంగారం : ఉండే ఉంటుంది,
అవకాశాలు : దాదాపు మృగ్యం.
కారణాలు : (ఎ) రెండో కూతురు కావటం (బి) ఇంకా ఇద్దరు మొగ పిల్లలు వుండటం. కాగా ప్రారంభం లోనే తన శక్తి మేరకు పిండుకోవాలి. ఆ తర్వాత కష్టం.

+ పాయింటు : బ్యాంక్ ఉద్యోగం. హౌస్‌లోన్. గోల్డ్ లోన్.
— పాయింటు : 50,000/- మాత్రమే రొఖ్ఖం.

రెండూ సరిచూసుకున్నాడు. లక్ష రూపాయలు పొలం రూపంలో ఇవ్వటం వలన పెద్దగా ప్రయోజనం లేదు. అదే ఏభై వేల క్యాష్‌ను చిట్‌ఫండ్స్‌లో ఇన్వెస్ట్ చేస్తే మంచి డివిడెండ్లు లభిస్తాయి. వాటితో ఇళ్ళస్థలాలు కొనవచ్చు. ఇళ్ళస్థలంతో భార్య ద్వారా ''హౌస్‌లోన్'' తీసుకొని బ్రహ్మాండమయిన ఇల్లు కడితే, పది సంవత్సరాల తర్వాత ఆ ఇంటి విలువ తలుచుకుంటే ...అద్భుతం, ఇంకా ఆవిడ పి. యఫ్, గ్రాట్యుటీ వగైరాలు లెక్కచూసుకొంటే వచ్చే మొత్తం 'రిమార్కబుల్'గా వుంది.

కామధేనువులాంటి సంబంధం! కాబట్టి ఓ. కె. చెయ్యొచ్చు.

'ఓ. కె.' అన్నాడు హరిప్రసాద్.

*

పెళ్ళి చూపులు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.

హరిప్రసాదయితే ''నో. ఐడొంట్ లైక్'' అన్నాడు.

''ఫార్మల్‌గానే'' అన్నారు మధ్యవర్తులు.

వాస్తవానికి వాళ్ళు పెళ్ళి కొడుకును చూడాలను కొంటున్నారు.

అమ్మాయిని తీసుకొచ్చాక, ఓసారి మాత్రం తలెత్తి చూసింది,

హరిప్రసాద్ శరీరంలో రెండు కిలోల మాంసమూ, యథాతథంగా ఉండాల్సిన ఎముకలూ, నరాలూ వున్నాయి. ఇదివరకైతే కొంచెం వదులు బట్టల్లో అంత సన్నగా కనపడేవాడు కాదు. కొంచెం టైట్ బట్టలు ధరించడంతో అతని పూర్తి రూపం ప్రదర్శించబడింది.

చూట్టానికొచ్చిన అమ్మలక్కలు విభిన్న అభిప్రాయాలు ప్రకటించారు.

''మరీ సన్నగా వున్నాడేమో'' అందొకావిడ.

''సన్నగా వుంటేనే మంచిది. లావాటి వారికి గుండె నొప్పులొస్తున్నాయట'' అంది మరొకావిడ.

''లావా, సన్నమా, నలుపా, తెలుపా అనికాదు కుర్రాడు గుణం కలిగి వుండాలి. ఈ రోజుల్లో సంబంధాలంటే మాటలా? వందరూపాయలు తెచ్చుకుంటున్న వాడ్నయినా బోలెడు డబ్బులు పోసి ఎగరేసుకు పోతున్నారు.'' అంది వదినగారు.

''కాదు మరీ, అందులోనూ ఆ అబ్బాయి చేసే ఉద్యోగంలో పైడబ్బులొస్తాయట'' అని ముక్కుమీద వేలేసుకుందో పిన్నిగారు.

వెంటనే ముహూర్తాలు కూడా కుదిరాయి.

''పది రోజుల్లో పెళ్ళా'' అని కొందరు నోరు తెరిచారు.

''ఫర్వాలేదమ్మాయ్. పచ్చళ్ళన్నీ పెట్టేశాం. కొంచెం బియ్యపు వడియాలు మాత్రం పెట్టాలి.

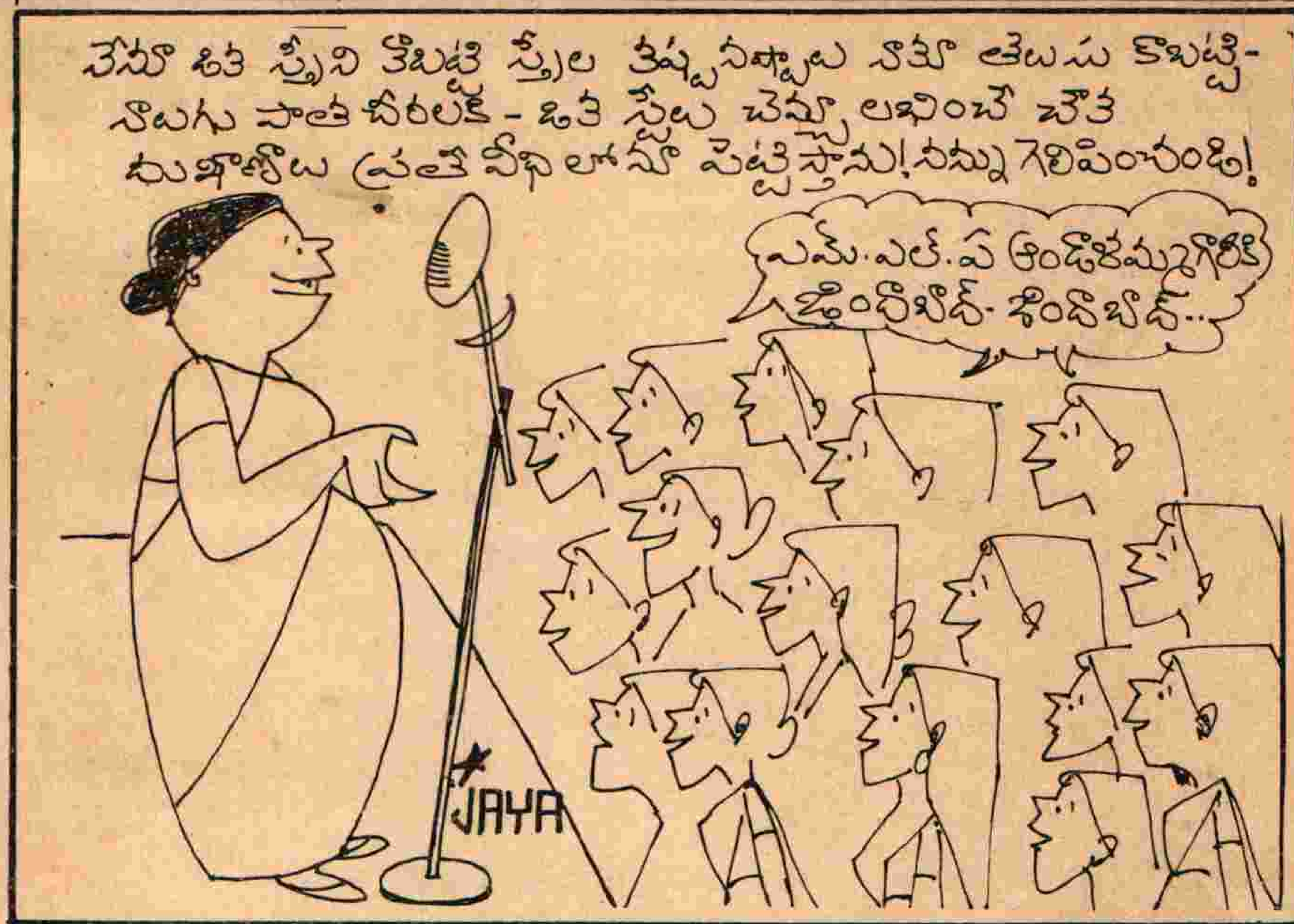

కొంచెం ఓ చెయ్యి వెయ్యాలమ్మాయ్'' పెళ్ళి కూతురు తల్లి కోరింది.

"అమ్మో, అంత కంచేనా''

వారం రోజుల్లో అడ్వాన్స్ ఇచ్చేశారు. దాంట్లో కొంత బంగారానికి, మరి కొంత బట్టలకూ ఖర్చులు అయ్యాయి.

నాలుగు రోజుల తర్వాత హరిప్రసాద్ అమ్మాయి మెడలో మూడుముళ్ళు వేశాడు.

పెళ్ళిలో ఏమేం గొడవలు జరిగాయో మన కనవసరం.

*

మహాడు దశాబ్దాల తర్వాత చట్టబద్ధంగానూ, హక్కుతోనూ, తాను పొందబోయే అనుభూతుల కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు హరిప్రసాద్.

అగరొత్తుల సువాసన గదినిండా పరుచు కుంటోంది.

క్రొత్త పరుపు మీద, మడత నలగని దుప్పటి వుంది. పందిరి మంచం నుండి మల్లెపూల దండలు వ్రేలాడుతున్నాయి. ఆ రోజు వెన్నెల ఆ గది ప్రక్కదొడ్లో పడి మెరుస్తోంది. ఆ దొడ్లో ఆవరించు కున్న పచ్చగడ్డి, కూరగాయల మొక్కలు వెన్నెల్ని పీల్చుకుంటున్నాయి.

హరిప్రసాద్ తలుపు కేసి చూస్తున్నాడు.

"వెధవ ఫార్మాలిటీస్. ఎంతసేపు'' గొణు క్కున్నాడు.

ఆమె చేతితో గ్లాసుతో వచ్చింది.

"పాలెందుకు'' అంటూ ఎదురెళ్ళాడు.

"అమ్మ ఇచ్చింది'' సిగ్గుగా అంది.

"రాత్రిపూట నేను పాలు త్రాగను'' అన్నాడు. హరిప్రసాద్.

ఆ అమ్మాయి సిగ్గుతో తల వంచుకుంది.

"ఎందుకు సిగ్గుపడతావు. జాబ్ చేస్తున్నావుగా'' అన్నాడు.

ఆమె నవ్వింది.

ఇద్దరూ మంచం మీద కూర్చున్నారు.

"అవునూ.... మీ బేసిక్ ఎంత?''

"రెండు వందలు చిల్లర వుంది,'

"అంతేనా.... ఒహో ... మీకు డి. ఎ. ఎక్కువ ఉంటుందికదా. బోనస్ ఎంతొస్తుంది?''

"ట్వంటి పర్సెంట్''

"ఓవర్ టైముందా?''

''వుందండి''

"ఎ త్తేసారని అన్నారు''

"ఇదివరకంత లేక పోయినా వుందను కుంటాను''

"నువ్వెప్పుడూ చెయ్యలేదా?''

"చెయ్యలేదండి''

"హౌస్‌లోన్ ఎంతిస్తారు''

"అరవై వే[illegible]

"క్వార్టర్స్ క[illegible]

"కట్టించొచ్చు''

"ట్రాన్సుఫర్స్ వుంటాయా?''

"ఎందుకుండవు?''

"ఆహా, వుంటాయా అని అడిగానంతే'' అని తిరిగి ఆలోచనలో పడ్డాడు.

"మీకు ఫ్యామిలి ప్లానింగ్ ఇన్సెంటివ్ వుంది కదా. అయితే మీ ఇంక్రిమెంటెంత?''

"ఏమోనండి''

"అది కాదు. ఇద్దరికీ ఇవ్వరు. ఎవరి ఇంక్రి మెంట్ ఎక్కువయితే వారు క్లెయిమ్ చేస్తే బాగుంటుంది''

"అలాగా''

"మీ ఇంక్రిమెంటెంతో తెలియదా''

"ఎక్కడండి. ఆఫీస్‌కి వెళ్ళి రావటంతోనే సరిపోతుంది. ఇంక ఇవన్నీ ఎక్కడ ఆలోచిస్తాం'' అంది. ఆ అమ్మాయి కళ్ళలో కనిపించే భావాలను మాత్రం హరిప్రసాద్ చదవటం లేదు.

"మీకు ఇచ్చే ఆర్డర్‌లో ఉంటుంది. బేసిక్ ప్రక్కనే ఉంటుంది. ఇంక్రిమెంట్'' నవ్వుతూ అన్నాడు.

"నాకసలు అలాంటి ఆర్డర్స్ ఇవ్వలేదండి''

"[illegible]దేమిటి'' అన్నాడు కంగారుగా.

"[illegible] లీవ్ వేకెన్సీలో చేస్తున్నాను. ఇంకో నాలుగు నెలల్లో తీసేస్తారు''

హరిప్రసాద్ కట్టుకున్న 'లోన్ భవనాలన్నీ, ఒక్కసారిగా కూలిపోతుండగా వణుకుతున్న కంఠంతో అడిగాడు.

"అంటే.... నువ్వు బ్యాంకులో ఉద్యోగం చేస్తున్నావనటం అబద్ధమన్న మాట''

"అబద్ధమేమిటండి. నిజమేగా. రేపు వేకెన్సీ వస్తే మమ్మల్నే ప్రిఫర్ చేస్తారు.''

హరిప్రసాద్ ఏం మాట్లాడలేదు. అతని కిప్పుడు అగరొత్తుల వాసన రావటం లేదు. దొడ్లో పడుతున్న వెన్నెల నుండి వెచ్చటి సెగలొస్తు న్నాయి.

ఇన్సూర్ చేయకుండానే గొడౌన్‌లో సరుకు తగలబడిపోయిన మనిషిలా వున్నాడాక్షణం. □

Venkateswarlu(?) Seeta Rama Sastry
WRITER A[illegible]B JAO ([illegible])
RAMAKRISHNA NAGAR
Plot No. 24
SRIKAKULAM.

Edited & Published by B. Viswanatha Reddi for DOLTON PUBLICATIONS, MADRAS-600 026
& Printed by B. V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., Madras-600 026